

שירי שמחת תורה לימוד למשפחות צעירות

שמחת תורה הוא האחרון מהחגים המיוחדים בעונה שהחלה בראש השנה. לכן, זה גם זמן לחשוב על השנה הבאה ולהציע את תפילות החג האחרונות שלנו לבריאות, שלום וטוב. זו הסיבה שרבים מהשירים שאנו שרים בשמחת תורה הם בעצם תפילות לאלוהים להביא שלום וישועה. השנה, העם היהודי זקוק לתפילה יותר מהרגיל. בואו נלמד על כמה מהשירים שתוכלו לשמוע בבית הכנסת במהלך שמחת תורה.

אלקי הרוחות (אנא ה')

קהילות רבות עושות שבע הקפות בבית הכנסת שבהן רוקדים עם התורה (משנה ברורה תרס"ט:י). להתחלת כל הקפה, הם לעיתים קרובות משתמשים בחלק משיר הקורא לאלוהים בתיאורים שונים. שלושת התיאורים הראשונים הם אלקי הרוחות, בוחן לבבות, וגואל חזק. האם שמתם לב שהתיאורים הללו הולכים לפי סדר הא'-ב'? השיר ממשיך כך ועובר אות אות, עד האות ת'. כל אחת משורות השיר מסתיימת באותה הצורה:

אָנָּא ה' הוֹשִׁיעָה נָּא.

אָנָּא ה' הַצְּלִיחָה נָּא.

אָנָּא ה' עֲנֵנוּ בְּיוֹם קְרָאנוּ:

שתי השורות הראשונות של הפזמון לקוחות מתהילים (ק"ח: כ"ה), והן מופיעות גם בהלל. (נסו למצוא אותן בסידור שלכם!)

שאלות למחשבה:

- הלל נאמר באירועים שמחים, ושמחת תורה הוא גם יום שמח של שירה וריקודים. באילו דרכים אירוע שמח יכול להיות זמן מושלם לחשוב על הדרכים בהן אנו זקוקים ליותר ישועה ועזרה מאלוהים?
- מדוע חשוב לתאר את אלוהים באמצעות כל אותיות הא'-ב'? מה זה מלמד אותנו על אלוהים?
- אם כל הקפה מתחילה באותן רעיונות - תפילה לאלוהים להציל אותנו ולענות לנו - מה זה מלמד אותנו על הריקודים והשירים בשמחת תורה? איך זה משנה את הדרך בה אנו חושבים על שמחת תורה?

הושיעה את עמך

הוֹשִׁיעָה אֶת עַמְךָ

וּבִרְךָ אֶת נַחְלֶתְךָ

וְרַעַם וְנִשְׂאָם עַד הָעוֹלָם

השיר הזה הוא פסוק מתהילים (כ"ח:ט'). במהלך חג הסוכות, אנו אומרים את הפסוק הזה כל יום כחלק מתפילות הושענות, כשאנו מבקשים מאלוהים גשם וברכות נוספות. מדרש מחבר את הפסוק הזה לברכה האחרונה שנתן משה לבני ישראל:

פסיקתא דרב כהנא נספחים א

אמר רבי אבין כל ימיו של משה היה מבקש לברך את ישראל... ומה ברכה ברכם, הושיעה את עמך וברך את נחלתך... (תהלים כח:ט).

שאלות למחשבה:

- על מה אתם מתפללים השנה כשאתם מבקשים מאלוהים להציל אותנו ולברך אותנו?
- מה ההבדל בין להיוושע (להינצל) לבין להתברך? באילו דרכים העם היהודי זקוק לשניהם?
- איך זה מרגיש להיקרא עמו של אלוהים? איך זה מרגיש לחשוב שזו הייתה הברכה שמשה עצמו רצה לתת לבני ישראל כל חייו?

יבנה המקדש

יבנה המקדש עיר ציון תמלא ושם נשיר שיר חדש וברננה נעלה

השיר הזה לקוח מ"צור משלו", אחת מהזמירות שאנו שרים בשבת. המילים, "יבנה המקדש במהרה", מופיעות פעמים רבות בתלמוד. חז"ל היו מודאגים שנשכח איך היו הדברים בבית המקדש, ותמיד קיוו שהוא יבנה במהרה. לפי המדרש בבראשית רבא, משה למד שאלוהים יבנה בית מקדש עתידי, וזה הביא לו שמחה ושלווה גדולות:

בראשית רבתי פרשת ויצא

אמר לו משיח למשה... אם אתה אומר הקדוש ברוך הוא יבנה לו בית המקדש בידיו [בשמים], כך בידיו יבנה אותו בארץ שנאמר מקדש ה' כוננו ידך (שמות טו:יז). כאשר שמע משה רבנו עליו השלום הדברים האלה נכח משיח בן דוד שמח שמחה גדולה.

שאלות למחשבה:

- מדוע בניית בית המקדש וירושלים מהווה סמל לתקווה?
- איך זה מרגיש לחשוב שאלוהים יבנה בית מקדש מיוחד בידיו שלו? מדוע זה יגרום למשה שמחה גדולה?
- חשבו על מעשים שאתם יכולים לעשות כדי להביא את העתיד המלא תקווה עליו אנו שרים בשיר הזה?

אתה תקום

אתה תקום תרחם ציון כי עת לחננה כי בא מועד

השיר הזה הוא גם פסוק מתהילים (ק"ב:י"ד). הפרק נפתח בקולו של מישהו שסובל ושופך את תפילתו לפני אלוהים, מתחנן לאלוהים להקשיב: "תפילה לעני כי יעטוף ולפני ה' ישפוך שיחו. ה' שמעה תפילתי ושועתי אליך תבוא. אל תסתר פניך ממני ביום צר לי, הטה אלי אוזןך ביום אקרא מהר ענני..."

שאלות למחשבה

- אילו רגשות ותקוות מבוטאים בפסוקים הללו?
- מהו הדבר שהייתם רוצים שאלוהים יעמוד ויעשה השנה?
- המילה "מועד" משמעותה זמן, כך שהביטוי "כי בא מועד" משמעותו הגיע הזמן. באיזה אופן הגיע הזמן? מדוע הרעיון הזה חוזר כל כך הרבה בפסוקים האלה?

לשנה הבאה

לשנה הבאה בירושלים הבנויה!

המילים בשיר הזה בוודאי מוכרות לכם מסיום ההגדה של פסח. אנו שרים אותן גם בסיומה של תפילת נעילה ביום כיפור.

שאלות למחשבה:

- לירושלים יש כיום הרבה בניינים. למה אנו ממשיכים לשיר את השיר הזה? מה צריך להיות שם כדי שירושלים תיבנה מחדש? (רמז: מצאו את התשובה באחת מהשירים האחרים שאנו שרים בשמחת תורה.)
- למה חגים כמו פסח, יום כיפור, ושמחת תורה אינם שלמים ללא ירושלים הבנויה מחדש?

משימה לסיום: נסו לשים לב למילים של השירים ששרים אצלכם בהקפות. אם לא הבנתם משהו – שאלו את ההורים ובקשו שילמדו איתכם את משמעותם של מילות השירים.

שאלות למחשבה:

- מהי תפילתכם או ברכתכם לעם היהודי השנה?
- למה אנו שרים את השירים הללו על הגאולה העתידית בזמן שאנו רוקדים עם התורה? מה זה אומר עלינו ועל התורה?

